

Udskriftsdato: 15. december 2025

VEJ nr 9152 af 23/03/2011 (Historisk)

Vejledning vedrørende eksamen i Ortodonti

Ministerium: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Journalnummer: Indenrigs- og Sundhedsmin.,
Sundhedsstyrelsen, j.nr.

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 9245 af 29/05/2013

Vejledning vedrørende eksamen i Ortodonti

1. Indledning

Specialtandlægeuddannelsen i ortodonti indebærer opnåelse af praktiske og teoretiske kompetencer, som er beskrevet i målbeskrivelsen for ortodonti. Kompetencerne skal være erhvervet for at opnå tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i ortodonti. I henhold til § 6, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1020 af 26. august 2010 om uddannelse af specialtandlæger gennemføres en del af den afsluttende evaluering i specialet ortodonti som eksamen. Vejledningen indeholder rammer og principper for afviklingen af eksamen, og gælder for uddannelsessøgende tandlæger i ortodonti.

2. Beskrivelse af eksamen

Efter afslutning af uddannelsen i ortodonti skal den uddannelsessøgende tandlæge gennemføre en eksamen i ortodonti. Formålet med eksamen er at vurdere den uddannelsessøgende tandlæge i forhold til de mål, kompetencer og faglige krav, som er fastsat for uddannelsen i målbeskrivelsen for ortodonti. Eksamen er mundtlig og foregår på dansk.

Eksamen er opbygget omkring 10 patientkasus, en specialeafhandling og en af censor medtaget patientkasus (eksamens patientkasus).

Den uddannelsessøgende tandlæge indstilles til eksamen af den uddannelsesansvarlige på afdelingen. Forudsætningen for indstilling til den afsluttende eksamen er, at den uddannelsessøgende har gennemført det kliniske og teoretiske uddannelsesforløb, og at specialeafhandlingen eller tilsvarende jf. afsnit 2.4.1 og de valgte patientkasus er blevet godkendt.

2.1. Eksamensplanlægning

Eksamen planlægges på skift af Tandlægeskolen Århus og Tandlægeskolen København. Skolerne foretager planlægningen for et år ad gangen. Eksamen afholdes i de to sidste uger af august. Eventuel sygeeksamen planlægges af den tandlægeskole, hvor den uddannelsessøgende er under uddannelse. Eksamensplanlægningen omfatter bl.a. fastlæggelse af eksamensdato, eksamensinformation til de uddannelsessøgende tandlæger, udvælgelse af og kontakt til censorer og 1-2 eksaminatorer.

Af brev til censorerne skal det fremgå, hvilken ordning (CIR nr. 203 af 09/12/1991 eller BEK nr. 1020 af 26/08/2010) den uddannelsessøgende er uddannet efter, hvem der er vejleder på specialeafhandlingen samt dato for godkendelse, dato for godkendelse af klinisk og teoretisk uddannelsesforløb samt hvem, der er uddannelsesansvarlig og mailadresse på vedkommende.

Frister for aflevering af det materiale den uddannelsessøgende skal eksamineres i samt tilmeldings- og afmeldingsfrister udmeldes af tandlægeskolerne i forbindelse med eksamensplanlægningen.

2.2. Eksamens varighed

Eksamen består af 45 minutters forberedelse efterfulgt af 2 timers mundtlig eksamination. Vejledende tidsangivelse for den mundtlige eksamenstid er:

- Ca. 20 % til den ubekendte kasus.
- Ca. 20 % til fremlæggelse og diskussion af specialeafhandlingen, jf. dog 2.4.1
- Ca. 50 % til fremlæggelse og diskussion af de 2 udvalgte kasus
- Ca. 10 % til generel diskussion.

Der indlægges en 10 minutters pause i eksamen. Censorerne kan til enhver tid afbryde en igangværende fremlæggelse, så samtlige områder omfattet af eksamen bliver gennemgået.

2.3. De 10 patientkasus

Den uddannelsessøgende tandlæge skal inden eksamen have samlet og udarbejdet skriftlige redegørelser som dokumentation for hver af de 10 behandlede patienter jf. målbeskrivelse for specialtandlægeuddannelsen i ortodonti. Materialet skal være godkendt af den uddannelsesansvarlige på afdelingen eller en af

denne bemyndiget specialtandlæge i ortodonti inden den uddannelsessøgende tandlæge kan indstilles til eksamen. Senest 4 uger før eksamen skal følgende materiale være censor i hænde:

- En oversigt over samtlige kasus med hoveddiagnoser og behandlingsprincipper.
- Materiale der er relevant for diagnose, behandlingsmetode og resultat.
- Videreuddannelsesinstitutionens journalmateriale med de relevante cephalometriske-, model-, fysiognomi- og funktionsanalyser.
- En motivering for den valgte behandling relateret til eventuelle andre behandlingsmuligheder.
- En diskussion af behandlingsresultatet såvel umiddelbart som på længere sigt (prognose) med særlig vægt på stabilitetsmæssige og vækstmæssige faktorer. For ikke færdigbehandlede patienter ønskes anvisning på den resterende behandling.

Materialet er ca. én uge hos hver censor. Det påhviler den uddannelsessøgende tandlæge at fremsende og afhente materialet hos de to censorer efter nærmere aftale.

Senest én uge før eksamen underrettes den uddannelsessøgende tandlæge om hvilke 2 patientkasus, der eksamineres i. Til eksamen kan generelle problematikker i patientbehandlingerne dog drøftes med udgangspunkt i de øvrige 8 patientkasus.

2.4. Specialeafhandlingen

Den uddannelsessøgende tandlæge skal inden eksamen have udarbejdet en specialeafhandling, der skal omfatte følgende: Introduktion med problemstilling, en litteraturgennemgang, hypotese samt formålsbeskrivelse, materiale og metode, resultater, diskussion og referenceliste.

Undervisere, forskere m.fl. ved universiteterne samt andre med dokumenteret forskningserfaring på ph.d. niveau eller højere kan indgå som vejledere. Specialeafhandlingen kan udarbejdes alene eller sammen med én anden uddannelsessøgende tandlæge. Ved samarbejde om udarbejdelsen af specialeafhandlingen skal de uddannelsessøgende tandlæger dække veldefinerede og forskellige aspekter af specialeafhandlingen. Der foretages en individuel bedømmelse. Det skal tydeligt fremgå, hvilke dele af specialeafhandlingen, den enkelte uddannelsessøgende tandlæge har været ansvarlig for. Ved eksaminationen skal der dokumenteres indsigt i den samlede specialeafhandling.

Omfanget af specialeafhandlingen er (eksklusiv forside, indholdsfortegnelse, figurer, tabeller, skemaer, noter, litteraturliste og bilag):

- For én uddannelsessøgende tandlæge: 10.500-17.500 ord (30-50 normalsider)
- For to uddannelsessøgende tandlæger: 17.500-24.500 ord (50-70 normalsider)

Specialeafhandlingen kan udfærdiges på dansk eller engelsk.

- Hvis udfærdiget på engelsk skal specialeafhandlingen indeholde et resumé på dansk.
- Hvis udfærdiget på dansk skal specialeafhandlingen indeholde et resumé på engelsk.

Specialeafhandlingen skal være godkendt af den uddannelsesansvarlige på afdelingen eller en af denne bemyndiget specialtandlæge i ortodonti inden den uddannelsessøgende tandlæge kan indstilles til eksamen. Specialeafhandlingen skal være censorerne i hænde senest 4 uger før eksamen.

2.4.1. Merit for videnskabeligt arbejde

Udarbejdelse af en specialeafhandling kan udelades, såfremt den uddannelsessøgende tandlæge har en doktorgrad inden for det odontologiske område eller kan dokumentere forskningserfaring inden for det ortodontiske område. Relevant forskningserfaring omfatter:

- Tildelt ph.d. grad inden for det ortodontiske område
 - Videnskabelig artikel, der er publiceret eller antaget til publicering i et internationalt, peer-reviewed tidsskrift.
- a) Artiklen skal være inden for det ortodontiske område

- b) Artiklen skal være antaget til publikation eller publiceret inden for de seneste to år regnet fra eksamenstilmeldingsdatoen
- c) Artiklens første forfatter skal være den uddannelsessøgende tandlæge

Endvidere kan der efter en konkret vurdering af pågældendes aktuelle og forventede forskningserfaring gives dispensation for udarbejdelsen af specialeafhandlingen til uddannelsessøgende, der i løbet af uddannelsesforløbet enten har (eller vil have) gennemført ph.d. studiet og indleveret ph.d.-afhandlingen, eller har fået (eller vil få) tildelt en doktorgrad.

Ved merit for ph.d. eller doktorgrad eksamineres der med udgangspunkt i ph.d.-afhandling eller disputats i et videnskabeligt emne med relation til uddannelsesforløbet. Der indgår ikke en vurdering af det videnskabelige indhold i ph.d.'en eller disputatsen i bedømmelsen ved eksamen.

Gives merit for en artikel, der er publiceret eller antaget til publicering, eksamineres der i et emne behandlet i artiklen.

I forbindelse med indstilling til eksamen udmeldes det, hvilket emne fra disputatsen, ph.d.-afhandlingen eller den videnskabelige artikel, der skal fremlægges og diskuteres til eksamen.

Den uddannelsesansvarlige på afdelingen afgør efter ovenstående retningslinjer, om der i det konkrete tilfælde kan gives merit. I afgørelsen indgår ikke en vurdering af kvaliteten af det videnskabelige arbejde, men blot om arbejdet er udført inden for relevant område.

Ved uoverensstemmelse mellem den uddannelsesansvarlige tandlæge og den uddannelsessøgende tandlæge kan det faglige uddannelsesudvalg rådgive Sundhedsstyrelsen, om hvorvidt, der skal gives merit for det videnskabelige arbejde. Sundhedsstyrelsen afgør herefter, om der i det konkrete individuelle tilfælde kan gives merit.

Merit for specialeafhandlingen medfører ikke reduktion i varigheden af specialtandlægeuddannelsen.

2.5. Eksamens patientkasus

En patientkasus, som den uddannelsessøgende tandlæge ikke kender til, medbringes af censor og skal indeholde: Extra- og intraorale fotos af patienten, studiemodeller, relevante røntgenbilleder, cephalometriske opmålinger og eventuelt højdemål og andre relevante oplysninger om patienten.

Censor kan under eksamen med henblik på diskussion endvidere udlevere vækstanalyser, røntgenbiller og studiemodeller fra et senere tidspunkt i behandlingen. Det aftales indbyrdes mellem censorerne, hvem der medbringer eksamens patientkasus.

3. Bedømmelse af eksamen

Eksamen bedømmes bestået/ikke bestået af eksaminatorer og eksterne censorer, svarende til kap. 4 i eksamensbekendtgørelsen (BEK. nr. 857 af 01/07/2010). I bedømmelsen indgår en samlet vurdering af:

- De 10 patientkasus
- Specialeafhandlingen, jf. dog 2.4.1
- Håndteringen (diagnose, behandlingsplan og prognose) af eksamens patientkasus
- Fremlæggelse og diskussion af de to kasus, som er udvalgt af censorerne

Bedømmelsen af den uddannelsessøgende tandlæge foregår alene mellem eksaminatorer og censorer. Bedømmelsen skal umiddelbart efter eksamen fremlægges mundtligt for den uddannelsessøgende.

Når eksamen er bestået, udfærdiger afdelingen for ortodonti ved henholdsvis Århus og Købehavn Tandlægeskole et bevis for gennemført uddannelsesforløb samt et bevis for bestået eksamen. Uddannelsesbeviset underskrives af den uddannelsesansvarlige, og bevis for eksamensgennemførsel underskrives af de to censorer og eksaminatorer. Den, der har gennemført eksamen, indsender beviserne til Sundhedsstyrelsen sammen med den øvrige krævede dokumentation i forbindelse med ansøgning om specialtandlægeanerkendelse.

Såfremt eksamen ikke består, gives udover den mundtlige tilbagemelding en skriftlig begrundelse for årsagen til, at den uddannelsessøgende ikke er bestået. Censorer og eksaminatorer udfærdiger umiddelbart efter eksamen i fællesskab den skriftlige begrundelse inklusiv vejledning om fornyet eksamensforløb.

3.1. Eksamensforsøg

Den uddannelsessøgende tandlæge har højst tre forsøg til at bestå eksamen til specialtandlæge i ortodonti, svarende til § 13 i eksamensbekendtgørelsen (BEK. nr 857 af 01/07/2010). Tandlægeskolen, hvor den uddannelsessøgende er under uddannelse, kan tillade yderligere forsøg, hvis der foreligger særlige forhold. Såfremt det anbefales den uddannelsessøgende at deltage i yderligere klinisk undervisning, må vilkårene for dette aftales med Tandlægeskolen.

Det betragtes som et eksamensforsøg, hvis den uddannelsessøgende tandlæge udebliver fra eksamen uden rettidig afmelding eller hvis den uddannelsessøgende tandlæge opnår bedømmelsen ikke bestået.

3.1.1. Syge- og reeksamen

Sygeeksamen er forbeholdt de uddannelsessøgende tandlæger, der har været sygemeldt til den ordinære eksamen. En sygemelding gældende for eksamensdatoen skal dokumenteres ved lægeerklæring. Uddannelsessøgende tandlæger, der har været sygemeldt til eksamen, skal tilbydes en sygeeksamen inden for 3 måneder.

Reeksamen er forbeholdt de uddannelsessøgende tandlæger, der ikke har bestået en tidligere tilmeldt eksamen. Reeksamen skal tilbydes inden for 6 måneder efter eksamensdatoen.

4. Eksamensklage

En klage over bedømmelsen eller andre forhold i forbindelse med eksamen sker svarende til § 32-§ 35 i eksamensbekendtgørelsen (BEK. nr 857 af 01/07/2010). Klagen behandles af tandlægeskolerne, der kan:

- Tilbyde ny eksamen hurtigst muligt med nye eksaminatorer og censorer. Den afholdte eksamen tæller ikke som et eksamensforsøg
- Afvise klagen. Tandlægen følger herefter retningslinjerne for syge- og reeksamen

Hvis tandlægeskolerne afviser klagen kan afgørelsen ankes til Sundhedsstyrelsen.

5. Censorer

Censorer udpeges af Sundhedsstyrelsen efter indstilling fra Foreningen af Specialtandlæger i Ortodonti. Der er fastsat følgende krav til en censor:

- Specialtandlæge i ortodonti med minimum 7 års bred erfaring
- Censorer kan ikke være ansat på nogen af de to institutter
- Censorer udpeges for 4 år ad gangen

Til eksaminationen af den uddannelsessøgende tandlæge deltager 2 eksterne censorer. Det er vigtigt, at censorerne fungerer skiftevis ved de to uddannelsessteder. Nye censorer skal så vidt muligt eksaminere sammen med mere erfarne censorer.

Sundhedsstyrelsen sender en opdateret censorliste til de to afdelinger for ortodonti inden planlægningen af eksamen, sædvanligvis marts/april måned.

5.1. Vurdering af eksamensmaterialet inden eksamensafholdelsen

De to censorer skal i enighed afgive besked til den uddannelsesansvarlige/afdelingen for ortodonti vedrørende deres vurdering af eksamensmaterialet. Eksamen gennemføres kun, hvis eksamensmaterialet er godkendt af censorerne. Ved godkendelse af eksamensmaterialet skal den uddannelsesansvarlige/afdelingen for ortodonti 7 dage inden eksamen give den uddannelsessøgende tandlæge besked om, at vedkommende er indstillet til eksamen.

I tilfælde af, at censorerne finder, at materialet ikke opfylder kravene, skal der gøres indsigelse over for den uddannelsessøgende tandlæge samt over for den uddannelsesansvarlige/afdelingen for ortodonti. Indsigelsen skal ske i så god tid inden eksamen, at materialet kan nå at blive tilrettet.

En indsigelse skal være skriftlig og indeholde:

- En nøjagtig angivelse af de punkter der skal rettes, ændres eller forbedres
- En angivelse af, om det forventes, at den fastlagte eksamensdato overholdes

Indsigelsen sendes til den uddannelsessøgende tandlæge og uddannelsesansvarlige/afdelingen for ortodonti. For de 10 patientkasus skal der gøres indsigelse senest 1 uge inden eksamensdato og for specialeafhandlingen skal der gøres indsigelse senest 2 uger inden eksamensdato.

Såfremt indsigelsen har et sådant omfang, at de nødvendige ændringer ikke kan foretages inden eksamensafholdelsen skal afdelingen for ortodonti give den uddannelsessøgende tandlæge besked om at eksamen er udskudt. Beslutningen om tidsinterval op til reeksamination træffes af den uddannelsessøgende tandlæge og den uddannelsesansvarlige specialtandlæge i fællesskab.

5.2. Honorering

Censorer aflønnes af Sundhedsstyrelsen med 12 timer pr. eksaminand i henhold til cirkulære om censorvederlag CIR nr. 12407 af 17/01/2001. Desuden refunderes transport- og forplejningsudgifter.

Sundhedsstyrelsen, den 23. marts 2011

BIRTE OBEL

/ Anders Astrup Haahr